

**Sinuosul drum al aplicării Regulamentului (UE)
2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului
în România. Instanțe.**

Conf. univ. dr. Ignătescu Camelia

Introducere

- Regulamentul 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (Parlamentul European, 2016) și de abrogare a Directivei 95/46/CE privind Regulamentul general privind protecția datelor (Parlamentul European, 1995) act normativ cu aplicabilitate directă în statele membre, a intrat în vigoare la data de 25 mai 2018 în toate statele membre ale Uniunii Europene.
- În România acest regulament nu reprezenta o noutate absolută, întrucât Legea 677/2001 și Legea 102/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal reprezenta un cadru legislativ similar, însă mediatizarea excesivă a GDPR-ului a avut un impact mai puternic, mai ales în ceea ce privește normele sancționatorii, astfel încât au fost activați mai mulți actori implicați.
- Dacă persoanele fizice sau juridice, autoritățile publice, agențiile sau alte organisme care prelucrează datele cu caracter personal în numele operatorului au încercat să rezolve problemele împuternicind, angajând sau apelând la servicii externe, instanțele s-au confruntat, pe două direcții, cu probleme privind, pe de o parte, managementul instituțional și, pe de altă parte, cu obligația de a interpreta dreptul național, în conformitate cu dreptul comunitar, datorită priorității acestuia din urmă.

Cuprins

- **Aplicabilitatea Regulamentului general privind protecția datelor (RGPD) la nivelul instanțelor judecătorești**
- **Prelucrarea datelor personale în sistemul ECRIS și preluarea pe portalul instanțelor de judecată**
- **Dreptul la ștergerea datelor. Dreptul la opoziție. Consecințe. Soluții.**

Aplicabilitatea Regulamentului general privind protecția datelor (RGPD) la nivelul instanțelor judecătorești

- Raportat la aplicabilitatea RGPD la operațiunile de prelucrare a datelor efectuate de către instanțele care acționează în exercițiul funcției lor judiciare, art. 55 alin. (3) din regulament stabilește că *„Autoritățile de supraveghere nu sunt competente să supravegheze operațiunile de prelucrare ale instanțelor care acționează în exercițiul funcției lor judiciare”*.
- De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (2) lit. d) din același act normativ, *„Regulamentul nu se aplică prelucrării datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, investigării, depistării sau urmării penale a infracțiunilor, sau al executării sancțiunilor penale, inclusiv al protejării împotriva amenințărilor la adresa siguranței publice și al prevenirii acestora”*.

Aplicabilitatea Regulamentului general privind protecția datelor (RGPD) la nivelul instanțelor judecătorești

- Relativ la aplicabilitatea Regulamentului de către instanțe, textul considerentului (20) din preambul prevede că: *„Deși prezentul regulament se aplică, inter alia, activităților instanțelor și ale altor autorități judiciare, dreptul Uniunii sau al statelor membre ar putea să precizeze operațiunile și procedurile de prelucrare în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instanțe și alte autorități judiciare. Prelucrarea datelor cu caracter personal nu ar trebui să fie de competența autorităților de supraveghere în cazul în care instanțele își exercită atribuțiile judiciare, în scopul garantării independenței sistemului judiciar în îndeplinirea sarcinilor sale judiciare, inclusiv în luarea deciziilor. Supravegherea unor astfel de operațiuni de prelucrare a datelor ar trebui să poată fi încredințată unor organisme specifice din cadrul sistemului judiciar al statului membru, care ar trebui să asigure în special respectarea normelor prevăzute de prezentul regulament, să sensibilizeze membrii sistemului judiciar cu privire la obligațiile care le revin în temeiul prezentului regulament și să trateze plângerile în legătură cu astfel de operațiuni de prelucrare a datelor.”*
- Coroborând aceste reglementări, rezultă că Regulamentul **se aplică** în operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal pe care le realizează instanțele judecătorești, cu titlu de excepție fiind reglementată doar înființarea unui organism specific din cadrul sistemului judiciar cu rol de supraveghere a operațiunilor de prelucrare a datelor personale.

Prelucrarea datelor personale în sistemul ECRIS și preluarea pe portalul instanțelor de judecată.

- În sistemul ECRIS, instanțele de judecată operează date cu caracter personal (*în sensul art. 4 pct. 1 din Regulament*), deținând proprietatea asupra bazelor de date și conținutului acestora. Datele prelucrate în ECRIS sunt preluate automat pe portalul instanțelor de judecată, Ministerul Justiției având doar competențe informatice în întreținerea și suportul din punct de vedere tehnic al aplicației ECRIS, informațiile de tip conținut fiind în administrarea instanțelor de judecată.
- Portalul instanțelor de judecată cuprinde site-urile tuturor instanțelor de judecată din România, prin intermediul acestei aplicații putând fi consultate listele de ședință și informații despre dosare, printre care și numele părților.
- Scopul instituirii acestui mecanism constă în asigurarea unei mai mari transparențe a activității instanțelor, oferind informații referitoare la organizarea și activitatea sistemului judiciar din România.

Prelucrarea datelor personale în sistemul ECRIS și preluarea pe portalul instanțelor de judecată.

- Prelucrarea datelor cu caracter personal, inclusiv sub aspectul dezvăluirii acestora, se realizează la *consimțământul* persoanei vizate sau în condițiile de *excepție de la consimțământ, prevăzute de art. 6, art. 9 și art. 10* în funcție de natura datelor și categoriilor de date colectate și prelucrate.
- Spre exemplu, pentru datele care nu au un caracter special, art. 6 din RGPD stabilește o serie de situații, printre care:
  - - persoana vizată și-a dat consimțământul pentru prelucrarea datelor sale cu caracter personal pentru unul sau mai multe scopuri specifice - lit. (a)
  - - *prelucrarea este necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale care îi revine operatorului - lit.(c)*
- Alin 2 al aceluiași articol statuează că „statele membre pot menține sau introduce dispoziții mai specifice de adaptare a aplicării normelor prezentului regulament în ceea ce privește prelucrarea în vederea respectării alineatului (1) literele c) și e) prin definirea unor cerințe specifice mai precise cu privire la prelucrare și a altor măsuri de asigurare a unei prelucrări legale și echitabile, inclusiv pentru alte situații concrete de prelucrare, astfel cum este prevăzut în capitolul IX”

Prelucrarea datelor personale în sistemul ECRIS și preluarea pe portalul instanțelor de judecată.

- Legislația națională conține anumite prevederi privind publicarea pe portalul instanțelor de judecată, astfel:
- Art. 215 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilește că: *„Pentru fiecare ședință de judecată se va întocmi o listă cu procesele ce se dezbăt în acea zi, care va fi afișată pe portalul instanței și la ușa sălii de ședință cu cel puțin o oră înainte de începerea acesteia. Lista va cuprinde și intervalele orare orientative fixate pentru strigarea cauzelor. Dispozițiile art. 220 sunt aplicabile”*.
- De asemenea, potrivit art. 167 alin. (2) din același cod *„Citarea prin publicitate se face afișându-se citația la ușa instanței, pe portalul instanței de judecată competente și la ultimul domiciliu cunoscut al celui citat. În cazurile în care apreciază că este necesar, instanța va dispune și publicarea citației în Monitorul Oficial al României sau într-un ziar central de largă răspândire”*.
- Observăm că în aceste situații expres prevăzute de lege prelucrarea îndeplinește condiția de legalitate prevăzută de art. 6 lit. c) din Regulament, fiind necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale care îi revine operatorului, astfel că, pentru prelucrare, *nu este necesar consimțământul persoanei vizate*.

Dreptul la ștergerea datelor. Dreptul la opoziție. Consecințe. Soluții.

- Dispozițiile art. 17 și art. 21 din RGPD reglementează dreptul la ștergerea datelor („dreptul de a fi uitat”) și dreptul de opoziție (*la prelucrarea datelor*), stabilind condițiile de exercitare ale acestora prin prisma unor limitări, nefiind drepturi absolute.
- Așa cum rezultă din informațiile cu privire la datele cu caracter personal publicate pe portalul instanțelor, persoanele care doresc ca numele să nu apară pe portal trebuie să se adreseze instanțelor (*în calitate de proprietare ale bazelor de date ECRIS*), „acestea putând utiliza, strict din punct de vedere tehnic, opțiunea de confidențialitate la introducerea datelor în aplicația ECRIS pentru ca acestea să fie eliminate și de pe portal”.
- Din punct de vedere tehnic, sistemul ECRIS permite confidențializarea dosarelor, cu precizarea că, prin bifarea acestei opțiuni, dosarul cu acest atribut nu va fi vizibil în cadrul portalului Ministerului Justiției (pag. 16 din manualul de utilizare ECRIS).
- Având în vedere faptul că instanțele sunt proprietarele bazelor de date ECRIS (care cuprind și date cu caracter personal), iar Ministerul Justiției, prin Departamentul Tehnologia Informației, coordonează activitatea informatică în cadrul instanțelor (*art. 154 și 155 din Regulamentul de organizare și funcționare a Ministerului Justiției*), considerăm că cererile vizând dreptul la opoziție (art. 21) față de „prelucrarea datelor” sunt de „competența” instanțelor (instanțele „prelucrează datele” cât timp procesul este pe rol, iar „opoziția” la prelucrare poate fi exercitată *în timpul prelucrării*), iar cererile vizând exercitarea dreptului la ștergerea datelor de pe portal (art. 17, sau *dreptul de a fi uitat*) sunt de „competența” Ministerului Justiției.

Dreptul la ștergerea datelor. Dreptul la opoziție. Consecințe. Soluții.

- Art. 21 din RGPD prevede că:
- *„(1) În orice moment, persoana vizată are dreptul de a se opune, din motive legate de situația particulară în care se află, prelucrării în temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (e) sau (f) sau al articolului 6 alineatul (1) a datelor cu caracter personal care o privesc, inclusiv creării de profiluri pe baza respectivelor dispoziții. Operatorul nu mai prelucrează datele cu caracter personal, cu excepția cazului în care operatorul demonstrează că are motive legitime și imperioase care justifică prelucrarea și care prevalează asupra intereselor, drepturilor și libertăților persoanei vizate sau că scopul este constatarea, exercitarea sau apărarea unui drept în instanță.*
- Este de observat că art. 21 din RGPD comportă o serie de condiții, și anume, persoana vizată are dreptul să se opună, *din motive legate de situația particulară în care se află* (conform opiniei ANSPDCP, acest aspect *trebuie dovedit*), iar prelucrarea să vizeze art. 6 alin. (1) lit. e) sau f). Ori, așa cum am arătat, prelucrarea datelor se realizează prin prisma art. 6 alin. (1) lit. c) *„în vederea îndeplinirii unei obligații legale”*, respectiv asigurarea publicității listelor de ședință ori citarea prin publicitate. În acest sens, *art. 21 nu aduce atingere îndeplinirii unei obligații legale a operatorului, în măsura în care prelucrarea se realizează în acest scop.*
- Deosebit, este de observat că art 21, reglementând dreptul persoanei vizate de a se opune prelucrării, conduce la ideea că, *acceptând opoziția*, operatorul nu mai prelucrează datele, de unde ar rezulta imposibilitatea instanței de a înregistra și repartiza dosarul în care figurează ca parte persoana care a exercitat dreptul de opoziție, instanța fiind , practic, în ipostaza de a nu-și putea îndeplini obligațiile legale.

Dreptul la ștergerea datelor. Dreptul la opoziție. Consecințe. Soluții.

- Art. 23 din RGPD, intitulat „Restricții”, prevede că dreptul intern care se aplică operatorului de date poate restricționa printr-o măsură legislativă domeniul de aplicare al obligațiilor și al drepturilor prevăzute la articolele 12 - 22 și 34, precum și la articolul 5 în măsura în care dispozițiile acestuia corespund drepturilor și obligațiilor prevăzute de art. 12 - 22, atunci când o astfel de restricție respectă esența drepturilor și libertăților fundamentale și constituie o măsură necesară și proporțională într-o societate democratică, pentru a asigura, printre altele „protejarea independenței judiciare și a procedurilor judiciare” (lit.f).
- Cu privire la exercitarea dreptului la ștergerea datelor, art. 17 din RGPD prevede că :
- *„(1) Persoana vizată are dreptul de a obține din partea operatorului ștergerea datelor cu caracter personal care o privesc, fără întârzieri nejustificate, iar operatorul are obligația de a șterge datele cu caracter personal fără întârzieri nejustificate în cazul în care se aplică unul dintre următoarele motive:...*
- Principalul aspect care trebuie clarificat constă în durata de păstrare a dosarelor pe portalul instanțelor, fiind astfel necesară elaborarea unui „nomenclator” de către Comisia de actualizare a nomenclatoarelor aferente aplicației ECRIS, al cărui secretariat este organizat la nivelul Direcției Tehnologia Informației din cadrul Ministerului Justiției.
- Potrivit art 5 alin 1 lit (e) din RGDP *„ datele cu caracter personal sunt...păstrate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate pe o perioadă care nu depășește perioada necesară îndeplinirii scopurilor în care sunt prelucrate datele”*

Concluzii

- I. Regulamentul se aplică activităților de prelucrare a datelor cu caracter personal pe care le realizează instanțele judecătorești și care nu se încadrează în nici una din situațiile expres exceptate.
- II. Pentru efectuarea operațiunilor de prelucrare a datelor personale de către instanțele judecătorești nu este necesar consimțământul persoanei vizate.
- III. Art 21 RDGP nu aduce atingere îndeplinirii unei obligații legale a instanțelor, în măsura în care prelucrarea se realizează în acest scop.
- IV. Solicitățile de „ștergere a datelor” formulate în temeiul art. 17 RGPD sunt de competența Ministerului Justiției, Direcția Tehnologia Informației.

Concluzii

- V. Se va sesiza Ministerul Justiției pentru:
- - elaborarea unui nomenclator privind durata de păstrare a datelor pe portalul instanțelor;
- - efectuarea demersurilor necesare stabilirii unui organism specific din cadrul sistemului judiciar care să exercite atribuțiile de supraveghere a operațiunilor de prelucrare a datelor personale de către instanțe (considerentul 20 din preambulului RGPD);
- - efectuarea demersurilor necesare în vederea introducerii unor dispoziții specifice de adoptare a normelor regulamentului în ceea ce privește prelucrarea datelor, când operațiunea are loc în îndeplinirea „unei obligații legale” (art. 6 alin. 2 și art. 45 din RGPD);
- - efectuarea demersurilor necesare pentru completarea Legii nr 190/2018 , privind unele măsuri de aplicare a Regulamentului, cap III, „ derogări”, în sensul restricționării domeniului de aplicare al obligațiilor și drepturilor prev la art 12-22 din RGDP, pentru a asigura , în condițiile art 23 din Regulament, „ protejarea independenței judiciare și a procedurilor judiciare”

Vă mulțumesc!